Mobilitet, Klimatilpasning og Byvedligehold
Teknik- og Miljøforvaltningen

Notat

Til Teknik- og Miljøudvalget og Sundheds- og Omsorgsudvalget

Status på eksekvering af Teknik- og Miljøudvalgets beslutning vedrørende "Årsrapport 2019 for indsatsen Øget viden om de sundhedsskadelige virkninger af luftforurening i København"

28. januar 2021

Sagsnummer
2020-0119686

Dokumentnummer
2020-0119686-11

Teknik- og Miljøudvalget besluttede den 11. maj 2020 at tage "*Årsrapport 2019 for indsatsen Øget viden om de sundhedsskadelige virkninger af luftforurening i København*" ad notam samt at iværksætte syv tiltag udover indstillingens anbefalinger. Tiltagene er skrevet med kursiv herunder.

Teknik- og Miljøforvaltningen giver herunder en samlet status på eksekveringen af de syv (nye) tiltag.

Forvaltningerne forventer desuden at forelægge Sundheds- og Omsorgsudvalget og Teknik- og Miljøudvalget en samlet status på projektet "*Øget viden om de sundhedsskadelige virkninger af luftforurening i København*" i første halvår af 2021.

Status på de syv (nye) tiltag

(1) at den snarlige offentliggørelse af Google-Airview målingerne anvendes til at stimulere lokal debat - og herunder efterspørge lokaludvalgenes anbefalinger til at nedbringe luftforurening i særligt belastede områder.

Teknik- og Miljøforvaltningen er sammen med Utrecht Universitet og Aarhus Universitet i gang med at validere måleresultaterne fra Google luftforureningsmålingerne. Arbejdet forventes afsluttet i første halvår af 2021 og udmøntes i et kort over luftens indhold af partikler samt NO_2 for alle gader i København.

Teknik og Miljøforvaltningen vil kontakte lokaludvalgene med henblik på en dialog om luftforurening, herunder lokaludvalgenes anbefalinger til at nedbringe luftforurening, når resultaterne af Google-målingerne foreligger.

De validerede måleresultater vil ligeledes blive forelagt ekspertgruppen, som er nedsat under indsatsen "Øget viden om de sundhedsskadelige virkninger af luftforurening i København", samt forelagt Teknik- og Miljøudvalget og Sunds- og Omsorgsudvalget til orientering

(2) at forvaltningen udarbejder en prioriteret plan (med prioritering fra 1 til 10) for opstilling af yderligere ti luftmålestationer, der skal placeres ud fra, hvor luftforurening formodes at være værst for sundhed - kriterier for prioriteringen skal være høj forurening, mange mennesker og geografisk spredning.

Mobilitet, Klimatilpasning og Byvedligehold
Mobilitet
Islands Brygge 37
Postboks 348
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

Teknik- og Miljøforvaltningen har udarbejdet den efterspurgte plan, jf. bilag 1.

(3) at den prioriterede plan for opsætning af flere luftmålestationer skal kunne udmøntes i et budgetnotat mhp. Budget 2021.

Teknik- og Miljøforvaltningen har udarbejdet det efterspurgte budgetnotat (TM67) til forhandlingerne om Budget 2021. Notatet indgik ikke i aftalen om Budget 2021.

(4) at flytte målestationen på HC Andersens Boulevard, så dens placering sikrer målinger, der nærmer sig belastningen ved den faktiske vejrtrækning hos boulevardens trafikanter.

Teknik- og miljøborgmesteren har den 14. december 2020 sendt et brev til Miljø- og Fødevareministeren vedr. Københavns Kommunes ønske om flytning af målestationen på HC Andersens Boulevard, jf. bilag 2.

Teknik- og Miljøforvaltningen og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen vil orientere Teknik- og Miljøudvalget og Sundheds- og Omsorgsudvalget om Miljø- og Fødevareministerens svar.

(5) at enhver overskridelse af WHOs grænseværdier straks skal foranledige, at forvaltningen gør opmærksom på overskridelsen og over for udvalget peger på ændringer i byrummet, der vil kunne nedbringe emissioner.

På nuværende tidspunkt er der ikke etableret et varslingssystem, der straks vil kunne gøre forvaltningen opmærksom på overskridelse af WHO's grænseværdier. Teknik- og Miljøforvaltningen vil derfor monitorere overskridelser af grænseværdierne på en månedlig basis.

På baggrund heraf vil forvaltningen kunne gøre Teknik- og Miljøudvalget og Sundheds- og Omsorgsudvalget opmærksom på eventuelle overskridelser af enten WHO's- eller EU's grænseværdier og forelægge udvalgene forslag til ændringer i byrummet og/eller andre initiativer.

(6) at opmærksomheden skærpes over for en mulig korrelation mellem københavneres dødelighed af COVID og københavneres særlige eksponering for luftforurening og afgive en status, så snart en korrelation kan siges at være overvejende sandsynlig eller ved udgangen af 2020.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen har ultimo august 2020 forelagt dette spørgsmål for ekspertgruppen, som er nedsat under indsatsen "Øget viden om de sundhedsskadelige effekter af luftforurening i København".

På baggrund af drøftelsen med ekspertgruppen konkluderer Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen, at der er stor

interesse blandt forskerne vedrørende området, men at der på nuværende tidspunkt ikke er den nødvendige forskning til rådighed til at belyse en mulig korrelation mellem københavneres dødelighed af COVID-19 og københavneres eksponering for luftforurening.

Generelt er der i forskningen belæg for øget sårbarhed overfor COVID-19 pga. luftforurening. De internationale studier, som foreløbigt foreligger, er dog stadig ikke tilstrækkeligt kvalitetssikrede og evidensen er stadig præmatur. Det er således ikke muligt at konkludere, hvorvidt der er en korrelation mellem dødelighed af COVID og luftforurening på nuværende tidspunkt.

Der er et dansk studie undervejs fra Københavns Universitet, der bl.a. skal undersøge sammenhængen mellem dødelighed af COVID-19 og luftforurening i Danmark. Studiet løber over de næste tre år bl.a. med Københavns Kommune som stakeholder.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningens årsrapport for sundhed og luftforurening 2020 ventes at indeholde en kort status på den eksisterende forskning og viden om COVID-19 og luftforurening. Årsrapporten offentliggøres i foråret 2021. Det er sandsynligt, at der vil forelægge mere og bedre viden på området i løbet af 2021.

(7) at den kraftige nedgang i lufttrafik og krydstogt-trafik under Coronakrisen udnyttes til at nå frem til en mere præcis opgørelse af henholdsvis lufthavnens og krydstogtstrafikkens bidrag til luftforureningen i København.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen har ultimo august 2020 forelagt dette spørgsmål for ekspertgruppen, der er nedsat under indsatsen "Øget viden om de sundhedsskadelige effekter af luftforurening i København".

På baggrund af drøftelsen med ekspertgruppen, konkluderes det, at der på nuværende tidspunkt ikke findes valide data, der kan anvendes til at lave en præcis opgørelse af hhv. luft- og krydstogtstrafikkens bidrag til luftforureningen i København. Valide data forventes først at foreligge inden sommerferien 2021.

Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) har oplyst, at det, når data foreligger, vil være muligt at gennemføre en analyse. Der vil dog være behov for at præcisere detaljeringsgraden og prisen for at udføre opgaven er derfor estimeret til at være mellem 50.000-200.000 kr., hvilket ligger uden for forvaltningens driftsramme.

Lone Byskov
Vicedirektør

Katrine Schjønning
Folkesundhedschef

Mobilitet, Klimatilpasning og Byvedligehold
Teknik- og Miljøforvaltningen

Bilag 1

Til Teknik- og Miljøudvalget og Sundheds- og Omsorgsudvalget

Prioriteret plan for opsætning af luftmålestationer

19. november 2020

Sagsnummer
2020-0119686

Dokumentnummer
2020-0119686-8

I forbindelse med behandling af "*Årsrapport 2019 for indsatsen Øget viden om de sundhedsskadelige virkninger af luftforurening i København*" på Teknik- og Miljøudvalgets møde 11. maj 2020 pålagde udvalget Teknik- og Miljøforvaltningen at udarbejde en prioriteret plan (med prioritering fra 1 til 10) for opstilling af yderligere ti luftmålestationer, der skal placeres ud fra, hvor luftforurening formodes at være værst for sundhed. Det blev samtidig besluttet, at kriterier for prioriteringen skal være høj forurening, mange mennesker og geografisk spredning. Derudover blev der bestilt et budgetnotat (TM67) til opsætning af flere luftmålestationer. Notatet blev ikke fremmet i forhandlingerne om Budget 2021.

Nedenstående prioriterede plan for opsætning af yderligere ti luftmålestationer er baseret på de samme kriterier, som er anvendt i forbindelse med opsætning af de fem kommunale luftmålestationer under indsatsen *"Øget viden om de sundhedsskadelige virkninger af luftforurening i København"*, samt et kriterie om geografisk spredning, jf. Teknik- og Miljøudvalgets beslutning den 11. maj 2020.

De kriterier, der er vægtet højst i forbindelse med prioritering af placering af luftmålestationerne, er *høj luftforurening* og *geografisk spredning*.

I forhold til den geografiske spredning er der taget forbehold for de områder/bydele, hvor der allerede er opstillet enten kommunale eller statslige luftmålestationer. For en uddybning af kriterierne for udvælgelse/placering, se bilag 2.

Prioriteret plan med forslag til placering af yderligere ti luftmålestationer (prioriteret fra 1 til 10)

Nr.	Gadestrækning	Bydel
1	Østerbrogade ml. Classensgade og Olufsvej	Østerbro
2	Vesterbrogade ml. Trommesalen og Oehlenschlægersgade	Vesterbro
3	Amagerbrogade ml. Amager Boulevard og Frankrigsgade	Amager Vest/ Amager Øst
4	Tagensvej ml. Skjolds Plads og Hovmestervej	Nørrebro/ Bispebjerg

Mobilitet, Klimatilpasning og Byvedligehold
Mobilitet
Islands Brygge 37
Postboks 348
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

www.tmf.kk.dk

5	Enghavevej ml. Vesterbrogade og Vigerslev Allé	Vesterbro-Kongens Enghave
6	Toftegårds Allé	Valby
7	Frederikssundsvej ml. Provstevej og Borups Allé	Bispebjerg
8	Jyllingevej ml. Ålekistevej og Sallingvej	Vanløse
9	Tomsgårdsvej	Bispebjerg
10	Frederikssundsvej ml. Degnemose Allé og Havdrupvej	Brønshøj-Husum

Lone Byskov
Vicedirektør

Kort over forslag til placering af yderligere ti luftmålestationer

De ti luftmålestationer forslåes placeret inden for de markerede orange felter

Placeringerne af de fem nuværende kommunale luftmålestationer er markeret som grønne punkter

Placeringerne af de to statslige luftmålestationer (målinger foretaget af Nationalt Center for Miljø og Energi) er markeret som lilla punkter

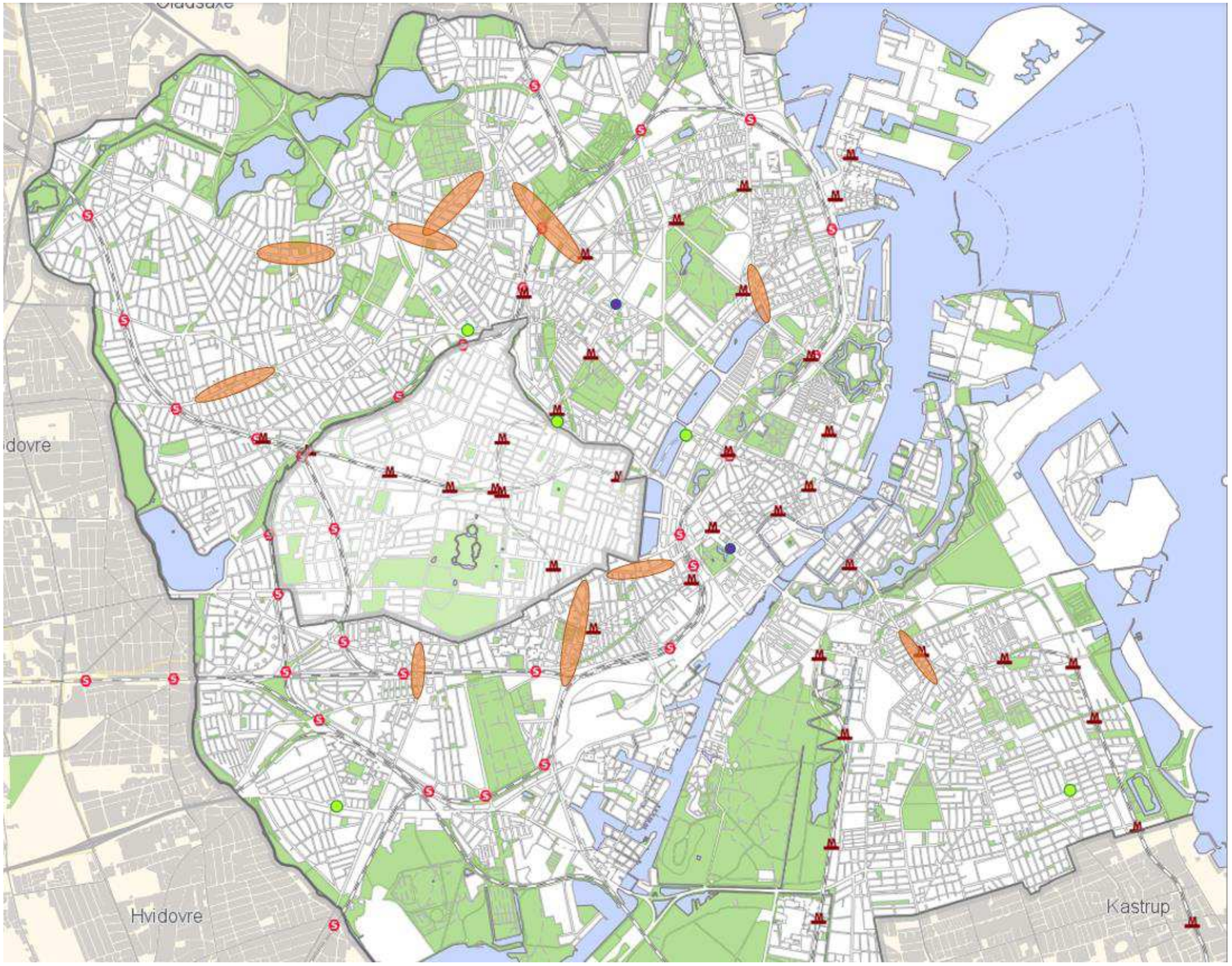

17. november 2020

Sagsnr.
2020-0119686

Dokumentnr.
2020-0119686-8

17. november 2020,

Sagsnr. 2020-0119686

Matrix over forslag til placering af yderligere ti luftmålestationer jf. kriterierne

I nedenstående matrix er der udvalgt op til to gadestrækninger for hver bydel i København, hvorefter hver strækning er gennemgået i forhold til kriterierne *geografisk spredning, høj luftforurening* og *mange mennesker*. Dertil er der tilføjet kolonnen 'fysisk muligt', som vedrører om der vil være fysisk plads til at opstille en luftmålestation på strækningen.

De skraverede felter fremhæver de udvalgte placeringer. Det er de samme placeringer, som fremgår af notatet og kortet (bilag 1).

Geografisk spredning	Høj luft-forurening	Mange mennesker				Fysisk muligt	Optimal placering
Gadestrækninger	Luftforurenings-niveau ifht. NO2*	Mange cykler**	Mange fodgængere***	Meget beboelse****	Mange institutioner*****		
AMAGER VEST							
Amagerfælledvej	Middel	Ja	Ukendt	Delvist	Ja	Ja	Delvist
Amagerbrogade	Øvre kvartil	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
AMAGER ØST							
Ingen information							
INDRE BY							
Gyldenløvesgade (tæt på eksisterende luftmålestation)	Øvre kvartil	Ja	Ukendt	Nej	Nej	Delvist	Nej
ØSTERBRO							
Østerbrogade	Øvre kvartil	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Fredensgade (tæt på eksisterende luftmålestation)	Øvre kvartil	Ja	Ukendt	Nej	Nej	Delvist	Nej
VESTERBRO-KONGENS ENGHAVE							
Vesterbrogade	Øvre kvartil	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Enghavevej (Vesterbro)	Øvre kvartil	Ja	Delvist	Ja	Ja	Ja	Ja
VANLØSE							
Jyllingevej	Middel	Nej	Nej	Delvist	Nej	Ja	Delvist
Ålholmvej	Nedre kvartil	Nej	Ukendt	Delvist	Nej	Ja	Nej
VALBY							
Roskildevej	Middel	Nej	Nej	Delvist	Nej	Ja	Nej
Toftegårds Allé	Øvre kvartil	Nej	Ja*	Ja	Nej	Delvist	Ja
NØRREBRO							
Tagensvej (ved Bispebjerg st.)	Øvre kvartil	Ja	Ukendt	Delvist	Ja	Ja	Ja
BISPEBJERG							
Frederikssundsvej	Øvre kvartil	Delvist	Ukendt	Ja	Ja	Ja	Ja
Tomsgårdsvej	Middel	Nej	Ukendt	Ja	Ja	Ja	Delvist
BRØNSHØJ-HUSUM							
Frederiksundsvej	Middel	Delvist	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja
Frederiksundsvej	Middel	Delvist	Ukendt	Ja	Ja	Ja	Nej

*__I forhold til kriteriet 'høj luftforurening'__ tages der afsæt i DCE´s luftberegningsmodel (OSPM) ifht. gennemsnitsberegninger af årlige koncentrationer af kvælstofdioxid (NO_2). Den største kilde til kvælstofdioxid i en gade er vejtrafik. Derfor er NO_2 en indikator for luftforurening relateret til vejtrafik. Luftberegningsmodel (OSPM) er specielt udviklet til beregninger i trafikerede gaderum og i København er der beregninger for i alt 98 gadestrækninger.

Øvre kvartil består af de 25% gadestrækninger med mest luftforurening (1-24 på listen). Den nedre kvartil består af de 25% gadestrækninger med mindst luftforurening (73-98 på listen). 'Middel' illustrerer luftforureningsniveauer herimellem.

17. november 2020,

Sagsnr. 2020-0119686

**__I forhold til 'mange cykler'__ er det vurderet, at over 10.000 cykler i hverdagsdøgns trafik (HVDT) er *mange cykler* og mellem 5.000-9.999 er *delvist* mange cykler.

***__I forhold til 'mange fodgængere'__ er det vurderet, at over 5.000 fodgængere i hverdagsdøgns trafik (HVDT) er *mange fodgængere* og mellem 2.500-4.999 er *delvist* mange fodgængere.

****__I forhold til 'meget beboelse'__ er dette kriterie vurderet ud fra KK kortet, hvor man kan se aftegninger af karrébebyggelser mv.

*****Over 3 institutioner i en radius af ca. 150 m.

Teknik- og miljøborgmesteren

Flytning af målestation på H.C. Andersens Boulevard

Kære Lea Wermelin

På vegne af Teknik- og Miljøudvalget i Københavns Kommune skriver jeg til dig for at anmode om, at luftmålestationen på H.C. Andersens Boulevard flyttes tilbage til den plads, hvor den tidligere har stået. Du og jeg har tidligere drøftet dette på et møde 5. december 2019.

Luftforurening er årsag til sygdomme og flere hundrede for tidlige dødsfald i København. Det er derfor vigtigt, at målingerne på H.C. Andersens Boulevard, som er en af Københavns mest befærdede veje, er så præcise som muligt.

Målestationen på H.C. Andersens Boulevard blev i efteråret 2016 flyttet ca. 2,75 meter væk fra vejbanen efter ønske fra Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen kunne året efter flytningen for første gang registrere et NO2-niveau, der lå under EU's grænseværdi.

En tilbageflytning af målestationen til den oprindelige placering vil give mere retvisende målinger af den luft, herunder ultrafine partikler, som byens cyklister og fodgængere reelt indånder på deres vej gennem byen.

Med venlig hilsen

Ninna Hedeager Olsen
Teknik- og miljøborgmester

14. december 2020

Sagsnummer
2020-0119686

Dokumentnummer
2020-0119686-5

Mobilitet, Klimasikring og Byvedligehold
Islands Brygge 37
Postboks 339
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

www.tmf.kk.dk